

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirane pisma se ne sprejemajo - Uredništvo telefon št. 2050, upravnništvo št. 2992

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoletni, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prezniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Naše ceste

Naše ceste postajajo vedno bolj aktualen problem. Promet na njih stalno raste, zlasti odkar preprega Slovenijo nad 100 avtobusnih linij, ki obenem z drugimi avtomobili porabljajo oz. izrabljajo naše ceste v večji meri, kakor vsa druga vozila. In vidi se tudi, da se avtomobilizacija našega prometa vedno bolj veča in vkljub najrazličnejšim visokim davkom in taksam se vedno bolj približujemo časom, ko bo avtomobil postal nujno potrebno prometno sredstvo zlasti za podjetnike in gospodarje.

Zato se o naših cestah vedno več razpravlja v naši javnosti, saj je zadnji čas, da se odpravijo mnogi nedostatk na naših cestah, ki ne ovirajo samo prometa naših vozil, ampak se čez ne pritožujejo tudi obiskovalci naših krajev, — predvsem avtomobilisti iz drugih krajev. To je potrebno poudariti, ker hočemo biti tujsko-prometna dežela in ker skušamo kolikor mogoče usmeriti dotok tujcev v naše kraje, zavedaajo se velikih koristi, ki jih ima naše gospodarstvo od intenzivnega tujkega prometa.

Problem naših cest ni samo tehničen, s tem v ozki zvezi je finančni problem: Kako spraviti potrebna sredstva za popravilo in vzdrževanje starih in gradbo novih cest. V tem oziru je pokazala tozadevna anketa, ki se je vršila v sredo, zvečer v Ljubljani, da predlagajo interese, naj se osnuje po češkem vzgledu poseben cestni fond, iz katerega naj se dobe sredstva za popravila, vzdrževanje in nove gradbe. Zato naj se ceste izločijo iz drž. proračuna kar pošte, železnica itd. in naj se dohodki, ki jih prinesejo direktno ali indirektno, zbirajo v cestni fond. Danes je donos državnih in banovinskih davščin na motorna vozila prav znaten, gre pa ves med ostale državne in banovinske dohodke in ni direktno namenjen cestam, ki dobe svoje dohodke pač v okviru finančnih možnosti iz državnega oz. banovinskega proračuna. Poseben fond naj bi se osnoval za državne ceste, poseben za banovinske; prvih je v Sloveniji ca. 550 km, bivših samoupravnih cest pa ca. 5.000 km. Ustvaritev takih fondov je potrebna že iz tega razloga, da bomo vselej lahko natančno vedeli, koliko moremo žrtvovati za ceste, ne pa da bi se kakor dosedaj samo del proračunov — to pa seveda v okviru finančnih možnosti — določil za ceste. Mislimo, da je ta način financiranja najbolj prikladen.

Druga plat vprašanja pa je tehnična. Mnenja smo, da bi se dalo s dosedanjimi sredstvi veliko napraviti. Predvsem je treba dati gradbenim sekcijam v naših krajih dati na razpolago dovolj valjarjev za ceste. Sedaj imamo v celi banovini en sam državni valjar, ki pa more v najboljšem slučaju zvaljati letno ca. 100 km, torej niti petine vse dolžine državnih cest. Tudi banovina ima premalo valjarjev za ceste. Potrebno je, da dobimo moderne mobilne delavnice za ceste, kar je zahtevala svoječasno že naša Zbornica za TOI. Mogoče bi se dalo dobiti valjarje oz. delavnice na račun reparacij, kakor jih je že doslej mnogo prišlo. Nadaljnje zelo važno vprašanje je tudi posipanje in valjanje cest, ki se mora urediti bolj ekonomično. Kolikokrat so ob cesti kupi gramoza za posipanje, cesta pa čaka na posipanje.

Treba bi nadalje misliti tudi na tlakovanje oz. betoniranje mnogih obstoječih cest, saj vidimo v sosednih državah v tem oziru ogromne napredke. Naše ceste bo treba preurediti, da bodo odgovarjale potrebam moderne prometa, za kar se kaže vedno večja potreba. Seveda je nujno treba, da se v svrhu razdelitve obtežbe na cestah platišča naših vozov razširijo. To seveda ne bo možno takoj; toda sčasoma bi se s potrebnimi izpremembami tudi tu dalo marsikaj doseči.

Upamo, da bodo merodajni faktorji uvideli potrebe našega prometa, ki nujno zahtevajo čimprejšnjo rešitev teh tako aktualnih vprašanj. Mnenja pa smo, da je treba najprej urediti finančno plat, slediti pa mora seveda takoj tudi tehnična ureditev vseh teh tako aktualnih vprašanj.

Priprave komunistične opozicije

Moskva, 8. maja. AA. Opozicija se čedalje bolj pripravlja na to, da napade Stalina na kongresu stranke. Centralni odbor stranke dela s polno paro in obdeluje posamezna provinčna mesta in druge strankine odbore, glede katerih smatra, da se ne drže smeri strankine politike. V tem pravcu je centralni odbor nastopil zlasti v Ukrajini, kjer so komunistični organi sprejeli resolucijo proti Stalinu in njegovi politiki. V Kremenčuhu, Tipetovu, v Gluhovu, Artemosku in v drugih krajih so bili razpuščeni strankini odbori.

Kaj se godi v Španiji?

Proglášeno obsedno stanje

Pariz, 8. maja. n. Ker je španska vlada poostрила obstoječo cenzuro, se ničesar pravega ne izve o položaju v deželi. Gotovo je, da se vrši ljuta notranja politična borba med monarhisti in republikani.

Kdo je povzročil zadnje velike nemire v Madridu, se ne ve. Kakor je pač ob takih prilikah običajno, očita ena stranka drugi, da je ona začela provocirati. Dejstvo je, da so republikani smatrali za provokacijo izjave udanosti, katerih je bil kralj Alfonz deležen ob velikonočnih procesijah tako v Sevilji kakor v Madridu. Zlasti pa je republikane zbodla veličastna monarhistična manifestacija v areni za bikoborbe v Madridu, ki je bila vsa okrašena z nacionalnimi barvami in napisi: »Živel kralj! Živela Španija!«

To akcijo je aranžirala monarhistična zveza, ki se je začela organizirati po mestih in po deželi v klubih tako zvane udanosti do monarhije, ter šteje že par stotisoč članov.

Republikani trdijo tudi, da so monarhistični študenti odšli na Unamunovo predavanje ter provocirali pretep. Vendar je treba resnici na ljubo ugotoviti, da so republikanski študenti že davno preje sramotili monarhijo, zlasti pa kralja s skrajno žaljivimi in naravnost ne-

sramnimi podobami in napisi. Ni pa res, kar trdijo monarhisti, da so republikanske manifestacije in napad na policijo s kamenji na medicinski fakulteti aranžirali komunisti. Nekaj komunistov se je pač pomešalo med demonstrante, vpliva pa nimajo. Velika večina madridskega in španskega delavstva je sploh odločno antikomunistična in pripada II. internacionali, ki se nemirov načeloma vzdržuje.

Večja nevarnost grozi od brezposelnih, ki se čedaljebolj množijo in pa od katalanskih agitatorjev, kojih delovanje ima že skoro revolucionaren značaj.

Duhovščina in katoliška inteligenca ter dijaštvo je odločno proti republikanom, ki so močno protieckveno in popolnoma kulturno-bojno orientirani.

Ker je podeželsko ljudstvo trdno za monarhijo in kralja, se je položaj slednjega močno utrdil, čeprav se mu tudi od liberalnega monarhističnega tabora očita, da je kršil ustavo.

Kaj vlada končno namerava, ni znano. Ako se republikani ne bodo dali zapeljati do nadaljnjih nepremišljenih akcij, potem se ni treba bati nove diktature, ker hoče vlada resno vpostaviti ustavno stanje, čeprav se ji z vo-

litvami slejkoprej ne mudi. V svrhu vzdrževanja reda pa je verjetno, da bo vlada za nekaj časa ubrala ostrejši kurz in nekatere po padu Primo de Rivero vrnjene svoboščine začasno zopet ukinila.

Pač pa utegne nevarnost za monarhijo postati resna, če bi se republikanskemu gibanju pridružilo častništvo in če bi se uprli Katalanci.

Rim, 8. maja. AA. Poročila iz Španije potrjujejo, da je položaj po vsej državi kaj resen in da je bilo proglašeno obsedno stanje. Vlada je baje sklenila zapreti vsa vseučilišča in bo odstranila profesorja Unamuna iz Madrida.

Pariz, 8. maja. AA. Javljajo iz Andae blizu španske meje na podlagi vesti iz Madrida, da so bivši minister notranjih zadev general Martines Amido in bivši guverner Katalanije general Barera poskusili vzpostaviti prejšnji režim. Ljudje, ki so zvedeli za namero teh generalov, so se sestali s šefom bivše liberalne stranke Vilanuevom, po sestanku pa je nekoliko članov stranke odšlo k predsedniku vlade generalu Berengueru ter mu v imenu stranke povedalo, da se bodo borili z vsemi sredstvi proti vzpostavitvi prejšnjega režima.

Beda slovenskih rudarjev

Deputacija trboveljskih rudarjev v Belgradu — Vlada pomoč nujno potrebna

Belgrad, 8. maja. m. Deputacija trboveljskih rudarjev, ki se, kakor smo že poročali, mudi v Belgradu, je bila danes najprej sprejeta od ministra za šume in rude, dr. Korošca. Nato pa po njegovem posredovanju v maršalatu dvora, v ministrstvu za železnice, v ministrstvu za socialno politiko in končno v predsedništvu vlade. Obiskala bo še finančno ministrstvo ter ponovno ministrstvo za šume in rude ter vse ostale v poštev prihajajoče činitele, kjer je že pripravljena in pričakuje samo še kdaj bo sprejeta.

V deputaciji rudarjev druge skupine sta na čelu Jakob Štruc in zaupnik iz Hrastnika Ivan Bedenik. Merodajnim faktorjem sta predložila

resolucijo,

v kateri prosita, da se storijo pri prometnem ministrstvu posebni koraki, da se redukcija nabav premoga pri TPD zmanjša, kakor tudi to, da se za časa sedanje krize premog ne nabavlja na račun ministrstva iz inozemstva. To svojo prošnjo utemeljujejo rudarji z nastopnimi žalostnimi dejstvi:

1. V mesecu februarju je 9000 rudarjev mesto 24 dni, delalo samo 16 dni, s čemer je na štihtih za zgubljenih 8 dni izgubilo 1.800.000 dinarjev.

2. V mesecu marcu je delalo 9000 rudarjev namesto 26 samo 18 dni. Za zgubljenih 8 šihtov je zgubilo 2.880.000 dinarjev.

3. V mesecu aprilu je delalo 9000 rudarjev do 18 samo po 2 dni v tednu. V Hrastniku se od 1. do 18. sploh ni delalo, od 22. do 30. se je delalo normalno, ker je prometno ministrstvo nabavilo gotovo količino premoga.

4. V mesecu maju se je v Hrastniku delo zopet popolnoma ustavilo. V ostalih rudnikih

pa se dela samo po 2 dni tedensko. V resoluciji se nadalje pravi:

Kakor se iz tega vidi, so prišli rudarji druge skupine rudarske zadruga v težaven položaj, posebno radi tega, ker je ustavljeno tudi izdajanje življenjskih potrebščin iz skladišč TPD in dajanje blaga na up pri zasebnih trgovcih. Med 10.000 rudarskih rodbin je tako nastopila težka beda, ki je v toliko bolj občutna, ker so rudarji pri TPD poklicni delavci in sicer vsi kolonisti, ne pa poleg tega kmetje, torej brez vsake možnosti postranskega zaslužka v svrhu minimalne življenjske eksistence.

Zaposlitev pri drugih rudnikih je pri današnjih razmerah nemogoča skoraj izključena, ker imajo državne železnice na skladišču približno 200 do 250.000 ton premoga, ki se mora radi toplega vremena, ki se bliža, porabiti, ker bi sicer nastopila nevarnost, da se premog vname.

Ker rudarski delavci nimajo nobenega fonda za podpore za slučaj brezposelnosti, kakor obstoje taki fondi pri ministrstvu za socialno politiko za ostalo delavstvo, je njihov položaj toliko bolj strašen.

Iz vsega tega se vidi, da ni za rudarje drugega izhoda, kakor da se storijo potrebni koraki v tem smislu, da se rudarjem določi začasna denarna pomoč, da bi bile njihove rodbine rešene gladi, ker na normalno zaposlitev se ne more računati najmanj do 15. julija 1930, ker so železnice do takrat s premogom zalozene.

Te želje rudarjev sta oba zastopnika še ustmeno obširno utemeljevala ter posebej opozarjala na bedo rudarskih družin, ki šteje skupaj približno 35.000 duš. Ta beda rudarjev je tem težja, ker se nahajajo neprestano v precej težavnem položaju od leta 1926., ko so se pričele dobave na račun reparacij.

Anglija posreduje

Prizadevanje Anglije, da omili italijansko-francosko napetost

Pariz, 8. maja. V zadnjem momentu je opaziti neko pojemanje polemičnega tona fašističnega tiska nasproti Franciji, dočim narašča razdraženost proti zaveznikom Francije. Italijanski listi so dobili nalog, da svoje pisanje napram Franciji ublaže. V tem smislu je tolmачiti tudi dejstvo, da fašistični tisk s posebnim poudarkom trdi, da sklenjene novogradnje italijanskega vojnega brodograja ne značijo nobene tekme s Francijo niti imajo namen, da se začne s Francijo tekmovati, ampak da so le sistematičen razvoj brodogovnega programa, začete leta 1924. V Rimu se tudi kolportira vest, da imata Henderson in Brand namen, da se v Parizu, kakor hitro Henderson dopotuje tja, razgovorita o francosko-italijanskem problemu in sicer v tem smislu, da bi se sasedanje pripravljalnega odbora za razorožitve v Zenevi odgodilo do oktobra, da bi Francija in Italija imeli med tem časom priložnost, da skleneta direkten sporazum

glede svojega brodogovnega standarda in s tem zvezanih političnih vprašanj. Rimski krogi opozarjajo tudi na te dni izišlo knjigo Valorija »Mussolini in armada«, ki jo je g. Mussolini prebral in odobril in v kateri je rečeno, da »ima »duce« preveč praktičnega smisla in človečanskega čuta, da bi kdaj usodo svoje domovine postavil na karto napadalne vojne; on da skrbi samo za obrambo proti eventualnemu napadu po načelu, da je dobra armada najboljša jamstvo proti vojni.

Ta rahli preobrat je v zvezi z intenzivnimi prizadevanji Anglije, da bi se francosko-italijanska napetost spravila s sveta. Tako je razumeti tudi odgovor prvega lorda admiraltete Aleksandra v zbornici na tozadevno interpelacijo o novem brodogovnem programu Italije, da »v naznanjenem brodogovnem programu Italije za leto 1930/31 ni videti ničesar izvanrednega.«

Oton poroči italijansko princezino

Praga, 8. maja. n. Glede vesti, ki govorijo o spremembi italijanskega mišljenja nasproti madjarskemu legitimizmu, objavlja »Češke Slovo« senzacionalno vest, da se ta sprememba javnega mnenja nanaša posebno na najstarejšega sina cesarja Karla, nadvojvodo Otona, ki da se namerava poročiti v italijanski kraljevi rodbini, zaradi česar tudi merodajni italijanski krogi nastopajo za to, da postane Oton madjarski kralj.

Vaugoin - naslednik Seipla

Dunaj, 8. maja. n. Na današnji seji krščanske socialne stranke je bilo prečitano pismo, ki ga je bivši načelnik stranke dr. Seipel pisal poslevočnemu predsedniku dr. Stöcklerju. Dr. Seipel vztraja pri tem, da odstopi, in utemeljuje svoj odstop predvsem z zdravstvenimi razlogi. Na koncu pisma predlaga dr. Seipel, da se izvoli za bodočega načelnika stranke podkancler Vaugoin. V resnici se je sklenilo, da se na jutrišnjem sestanku strankinega sveta predlaga Vaugoin za načelnika krščanske socialne stranke.

V Prusiji se uvede krščanska šola

Berlin, 8. maja. d. V pruskem deželnem zboru je prišlo včeraj do senzacionalnega glasovanja. Pri drugem čitanju šolskega zakona je bil z večino 164 glasov desnice in centruma proti 160 glasovom levičarjev sprejet predlog, da se mladinska vzgoja v šolah postavi na krščansko vzgojno stališče in da se mora nastopiti proti takozvani nevtralizaciji vzgoje. Priprave komunistične opozicije

Novi velikanski potresi

2000 mrtvih.

Rim, 8. maja. n. Potresne opazovalnice se preteklo noč opolnoči zabeležile katastrofalni potres, oddaljen 3000 km proti vzhodu. Potresni vali so bili tako močni, da so večkrat obkrožili vsa zemljo in da potresni aparat štiri ure niso prišli do miru. Kazalci aparatov so večkrat skočili iz tira.

London, 8. maja. n. Iz Teherana se poroča, da je silen potres opustošil perzijski severozapadni provinci Urmia in Salmast. Mesto Salmast je razdejano in znaša število smrtnih žrtev več kot 2000.

»Daily Telegraph« poroča, da je bila na Novi Zelandiji v dolini Vajmata, 135 km severovzhodno od mesta Napiera velika erupcija tamkajšnjega vulkana, pri kateri je vulkan vrgel v zrak 1 milijon ton vrelega blata.

Dunajska vremenska napoved. Hladno vreme z dežjem. Na jugovzhodu morda tudi nevihte in toča. V par dneh se je bati slane.

Ugleden angleški glas o indski revoluciji

Od nasega londonskega dopisnika.

London, 6. maja.

Vas dopisnik je imel kratek razgovor o indskem uporniškem gibanju z ugledno osebo, ki sicer ni član Delavske stranke, pač pa z njo simpatizira in je po svojem družabnem položaju dobro informiran o mnenju vladajočih krogov, da se sam političnega življenja ne udeležuje. Najin razgovor se je razvijal približno sledeče:

»Ali se je bati za polom angleškega gospodarstva v Indiji?«

»Nikakor! Kdor tako v Evropi misli, niti najmenj ne pozna dejanskega položaja. Res pa je, da je položaj v Indiji zelo resen in da se danj vladni, ki je sicer vse kaj drugega ko agresivna, ne preostaja ničesar drugega kakor da upor kongresistov, če treba z najskrajnejšimi sredstvi zaduši.«

»Kaj delavska vlada o politični strani tega vprašanja sploh misli?«

»Kolikar jaz vem, misli to, da so indski kongresisti, ki so to vprašanje pogladi do upora, naredili veliko napako. Morate se zavedati, da imajo Indijci baš v Delavski stranki največjega pa tudi edinega prijatelja v Angliji. Gospod Macdonald sistematično dela na to, da bi britanski Empire postal skupnost čisto neodvisnih držav, ki bi bile medseboj zvezane bolj po moralnih, kulturnih in gospodarskih vezeh nego po državnopravnih. Delavska vlada si tudi Indijo misli v tem spoju, toda mora delati polagoma, da ne izzove odpora konservativne gospode in liberalnega meščanstva; zato ne more meni nič tebi nič mimo parlamenta in proti njemu, kakor to hočejo kongresisti. Indije čez noč proglasiti za dominijon, pač pa je, kakor vsak ve, pripravljena se z njo dogovoriti glede čimvečje avtonomije, ki bi bila dominijonu podobna ko jajce jajcu. Gre bolj za formo nego za vsebino in pa zato, da se ustvari neka jamstva.«

»Kakšna jamstva?«

»Predvsem, da kongresisti v svobodni Indiji ne bodo zatirali nižje kaste. Kaj pa mislite, parijev je v Indiji dobrih sedemdeset ali celo še več milijonov! Ali mislite, da kakšen kongresist parijo sploh pozdravi? Se pogleda ga ne. Niti v templju parija ne sme stopiti, da bogov ne razsrdi. Preje bo parija utonil v sodu vode, nego da bi mu taki-le indski inteligent ponudil prst svoje roke, da ga reši. Potem so tu muslimani, ki morajo imeti svojo lastno samoupravo v samoupravi, kar je tem bolj kompliciran problem, ker so ponekod deloma po celih velikih okrajih kompaktni ponekod pa s Hindijci popolnoma pomešani. In končno so tu Evropejci pa demači knezi, s katerimi imamo prave državne pogodbe, ki so nedotakljive.«

»Kaj se bo v Indiji po Gandijeve aretaciji zgodilo?«

»Tega ne moremo vedeti. Najboljše bi bilo, če bi se kongresisti spametovali. Spametovali se sicer sigurno bodo, toda želeli je, da se bi to ne zgodilo prepozno. Liberalna indska stranka, ki je odločno proti kongresističnim metodam, je že zdaj v neprestanih razgovorih s podkraljem, pred par dnevi pa je dospel v London eden njenih voditeljev, ki ima konferenčne z državnim tajnikom za Indijo. Muslimani sicer niso po srcu naši prijatelji — najrajši bi sami nado Indijo vladali kakor go že pred sto leti — toda morajo z nami računati, če hočejo v bodoči Indiji kaj pomeniti. Zaenkrat ima besedo policija in vojaštvo, kar želimo, da bi čimprej nehalo.«

»In konservativci?«

»Ti se ponašajo, da so oni vlado prisilili k ostrejšemu kurzu. To sicer ni res; gospod Macdonald ve, kaj hoče in si ničesar ne da vsiliti. Toda če indski kongresisti ne bodo odnehali in namesto, da se z vlado vsedejo k okrogli mizi razpravljanja, nutili revolucijo dalje, bo — tega se zelo bojim — prišel dan, ko se ne bodo več pogajali z delavsko stranko, ampak z — generali, ki jim bodo s sabljo v roki diktirali pogoje mira.«

»Pa indski bataljoni pravijo, da so nezanesljivi.«

»Indski bataljoni so ravno tako pisani, ko cela Indija. To je eno. Drugo je to, da je vodstvo in tehnika v naših rokah; artilerija, letalstvo, motorstvo je izključno angleško. Če treba, pa bodo bele čete, čeprav jih ni več ko 70.000, položaju same kos, ne bojte se. Mi Indijo poznamo že sto let in več. O uspehu svoje politike smo prepričani tem bolj, ker Indiji želimo resnično in pravo svobodo, ki jo more doseči le z našo pomočjo; saj jo tudi danes vladamo neprimerno boljše nego bi se mogla ona sama.«

»Res; toda Indijci pravijo, da so rajši svobodni, čeprav bi se jim godilo slabše, nego da so pod tujim jarmom.«

»Verjamem, toda taka Indija bi danes ne samo za nas, ampak za vso Evropo pomenila največjo opasnost. Opozorjam vas na Moskvo, ki že danes števa v Indiji en razred proti drugemu. Ne, to so reči, glede katerih mi ne smemo poznati nobene sentimentalnosti...«

Nato sva se z mojim ljubeznivim sobesednikom poslovila. Na mojo zahteva za intervju je samo smehljaje dostavil: »Dostavite svojemu poročilu le, da je vse to seveda moje angleško mnenje; vaši rojaki pa seveda lahko o vsem tem mislijo drugače.«

Gospodarske konierence

Belgrad, 8. maja. AA. Koncem meseca maja bo v Dubrovniku konferenca gospodarskih oblasti. V razpravi bodo vprašanja naše trgovine, obrti in industrije. Med drugim bo šlo za zakonske načrte, ki so jih poslali pristojni gospodarski resori gospodarskim organizacijam v izjavo.

Belgrad, 8. maja. AA. Na snoenji seji upravnega odbora obrtniških združenj in pomočniških društev je bilo sklenjeno, da se naj prvi kongres združenja v Belgradu 15. junija t. l. Kongresa se bodo udeležili zastopniki gospodarskih organizacij iz vse države. Na dnevnem redu bo: 1. Nov načrt zakona o obrti, 2. nov načrt zakona o strokovnih šolah in 3. pomen gospodarskega tiska in književnosti.

Zborovanje krščanskega dijaštva

Varšava, 8. maja. AA. V Truskovcu je bila otvorjena konferenca mednarodnih združenj krščanskih dijakov v Srednji Evropi. Konference se udeležujejo 40 zastopnikov teh združenj iz Baltičkih držav, Romunije, Bolgarske, Češkoslovaške in Avstrije. Konferenca je posvečena predvsem vprašanju o sodelovanju teh združenj v posameznih državah v vprašanju svetovnega mira.

Evharistični kongres v Kartagini

20.000 romarjev — Pozdravne čestitke francoske republike — Tuniški bej — častni predsednik

Tunis, 8. maja. AA. Evharističnega kongresa v Kartagi se udeležuje 20.000 romarjev iz vseh krajev.

Tunis, 8. maja. AA. Predsednik francoske republike Doumergue in kardinal Lepicier sta povodom evharističnega kongresa v Kartagi izmenjala pozdravne čestitke.

Tunis, 8. maja. AA. Ob prihodu kardinala Ascalesija iz Luvitana in škofa Bartolomeasija je na tisoče tukajšnjih Italijanov priredilo svojima visokima rojakoma veličastne manifestacije. Italijanska cerkvena dostojanstvenika sta bila sprejeta od osebja italijanske konzulata in od drugih predstavnikov italijanske kolonije.

Tunis, 7. maja.

Prihod papeževga odposlanca.

Na krovu ladje »Citta di Napoli« je dospel večeraj kardinal-legat Lepicier, da predseduje evharističnemu kongresu.

Kardinalovega sprejema se je udeležila ogromna množica ljudstva in vse krajevne oblasti. Ko je ladja pristala, je godba zaigrala marčeljezo, nato himno tuniškega beja in končno še papežovo himno. Opolnomočeni minister Bonzon je s pariškim kardinalom Verdierom pohitel na krov in v imenu francoske vlade oficijelno pozdravil papeževga zastopnika.

Legatov obisk pri beju.

Takoj, ko se je papeževa delegacija izkrcala, je odšla v spremstvu domače duhovščine v nadškofjsko palačo. Ob poti so stali oddelki francoskega vojaštva, ki je izkazalo vojni pozdrav, množica pa je živahno vzklikala. Kardinal Lepicier je nato obiskal zastopnika Francije, g. Manchérona. Tako pri prihodu, kakor ob odhodu iz palače je kompanija francoskih čet papeževemu legatu izkazala pozdrav, kakor je običajen pri suverenih in njihovih zastopnikih. Gosp. Manchéron je še v teku dneva spremljan od vodilnih osebnosti papeževemu legatu oficijelno vrnil obisk.

Danes jutraj je kardinal Lepicier obiskal beja. Vladarja ga je predstavil g. Manchéron. Bej jih je zelo ljubeznivo sprejel in izrazil svoje zadovoljstvo, da se vrši evharistični kongres na tuniških tleh in je rade volje prevzel častno predsedstvo nad kongresom. Po nekaj minutnem pogovoru se je kardinal vrnil v Tunis. Tudi topot so množice kardinala spoštljivo pozdravljale.

Otvoritev.

Otvoritev kongresa se je izvršila zelo slovesno. Civilne in vojaške oblasti in zlasti mnogoštevilne množice so dale otvoritvi posebno sijajen čas. Otvoritveni obred se je izvršil na trgu pred katedralo, kjer so bile postavljene ogromne tribune. Dasi vreme ni bilo prav ugodno, je vendar ves obširni trg bil popolnoma napolnjen. V prvih vrstah je bilo opaziti dolge vrste mladine, ki je nosila na prsih rdeče križe sv. Ludovika. Verniki so nosili v rokah papeževe zastavice. Točno ob 10 je bil prebran papežev »breve«, s katerim odvarja XXX. evharistični kongres. Papež omenja v »breve« evharistične kongrese zadnjih let, zlasti onega v Sydneyu in v Chicagu. Vsi deli zemlje so že bili pozornica evharističnih kongresov, manjkala je samo še sveta afriška zemlja. Tudi to se bo sedaj zgodilo in papež želi polnost božjega blagoslova na kongres in zemljo, ki je bila priča tolikih junastev svetih mučnikov in pogumnih misijonarjev.

Anglo-egiptska pogajanja razbita

Niso se mogli zediniti v vprašanju Sudana

London, 8. maja. n. Pogajanja z Egipčani so se danes prekinila. Zunanji minister Henderson je to danes sporočil v poslanski zbornici. Niso se mogli zediniti glede sudanskega vprašanja. Henderson bo v kratkem izdal belo knjigo o poteku pogajanj. Ohranil se bo status quo glede petih rezervacij iz pogodbe iz leta 1922.

Prekinjenje pogajanj se je pričakovalo že dalj časa. Ze v ponedeljek se je bilo bati, da se bodo pogajanja razbita, vendar pa je Henderson stavil nove predloge. Tekom večerajšnjih pogajanj se je dosegel nekakšen provizori, ki pa je bil na današnji seji ministrskega sveta odklonjen. Egipska delegacija bo jutri dopoldne odpotovala domov, dočim je Henderson danes popoldne odpoval v Pariz.

Youngov načrt stopil v veljavo

Ratifikacija od vseh držav izvedena — Prvo reparacijsko posojilo

Pariz, 8. maja. n. Youngov načrt je končno stopil v veljavo. Po haških določbah so ga morale ratificirati Nemčija in štiri od petih glavnih upniških držav. Nemčija, Francija in Belgija so izvršile ratifikacijo takoj, dočim jo je Anglija ratificirala koncem preteklega tedna s podpisom kralja Jurija, danes pa je italijanski poslanik v Parizu oficijelno sporočil na Quai d'Orsayu, da je tudi italijanski kralj Emanuel 7. maja podpisal dokumente. Ratifikacijske listine se bodo najbrže jutri slovesno predložile v Parizu na Quai d'Orsayu. Mednarodna reparacijska banka v Baslu torej sedaj lahko skliče sejo za ustanovitev kapitala in emitira prvo reparacijsko posojilo.

Pariz, 8. maja. n. Konferenca držav, ki so zainteresirane na Youngovem načrtu, se je večeraj zedinila o prvem reparacijskem posojilu, ki se bo obrestovalo s 5½% in emitiralo z 98%. Amortizacija se bo vršila 35 let, deloma z vsakoletnim zrehanjem, deloma s predčasnim odkupom na borzah, če bo padel kurz pod pari. Sprejet je bil razdelilni ključ bankirske konference v Baslu. Plačevanje kuponov in amortizacija se bo vršila v valuti signaturne države. Mednarodna reparacijska banka dobi od poslov 0.10% provizije. Danes je bila zaključena seja delegatov. Posebna konferenca juristov bo še sestavila besedilo posojilne pogodbe.

Bitka v Delhiju

Do 1000 mrtvih in ranjenih — Muslimani pomagajo Angležem — Delavstvo stoji ob strani

London, 8. maja. Najhujši izgredi v dosedanji revolucionarni borbi proti angleški oblasti so bili dne 6. t. m. v Delhiju, rezidenca podkralja. Tu je velika množica skušala prodreti do podkraljeve palače, da protestira proti aretaciji Gandija. Najprej se je razvil spopad med demonstranti in policijo, ki je skušala sprevod odvrti od nameravane poti. Množica pa je policijo, ki se je izredno hrabro držala pa je bila preslaba, obkolila in obdelavala s palicami. Ker je položaj postal čedalje bolj kritičen, je guverner proglasil obsešno stanje. Nato je nastopilo vojaštvo s tanki, ki so bili primorani otvoriti ogenj iz strojnih pušk. Padlo je veliko žrtev, kojih število pa cenzura zamačuje. Po privatnih verodostojnih informacijah je bilo ubitih in ranjenih najmanj tisoč oseb. Nad mestom kroži pet vojaških aeroplanov.

Iz Pešavarja ni nobenih oficijelnih vesti, privatne vesti pa trdijo, da so se uporni indski vojaški oddelki, sestojeci iz »šikov«, polastili ene izmed trdnjav, dočim muslimanski vojaki, tako zvani »gurkes«, skupno z angleškimi oblegajo trdnjavo. Tudi poročila min. Greenwooda v angleškem parlamentu omenja, da se muslimani niso nikjer udeleževali protiangelskih demonstracij. Predmestje Andershar gori. Vse trgovine v Pešavarju so zaprte in prebivalstvo se ne more gibati iz enega predela mesta v drugi.

Bombay, 8. junija. Po potlačitvi nemirov v Delhiju vlada povsod relativen mir. Južna in srednja Indija kakor tudi vse maharške države so od gibanja nacionalistov popolnoma nedotaknjene. Najresnejši je položaj v severozahodnem kotu Indije, odkoder pa radi stroge cenzure ni nobenih pravih poročil. Razen »šikov« v Pešavarju je indsko vojaštvo, ki se rekrutira večinoma iz parijev, ostalo povsod režimu zvesto, istotako policija. Varnostne oblasti in čete imajo nalog, kjerkoli se pojavi kak nemir, postopati s skrajno energijo, kar tudi vrše, tako da je v Delhiju bilo v spopadu s kolono gandistov ubitih in ranjenih tudi nekaj žensk, ki so korakale v prvi vrsti, da omogočijo moškim prodiranje. Kljub temu je policija brez ozira oddala salvo. Delavstvo se drži po veliki večini ločeno od nacionalistov; deloma je pod vplivom komunistov, deloma drži z laburisti, brez izjeme pa je proti gandistom. Nevaren pa je bojkot angleškega

Gardi zaprt v gorski trdnjavi

London, 8. maja. n. Gandija so danes čisto na tihem iz zaporu v Veridji prepeljali v vojaški sanatorij v Parandharju, gorski trdnjavi, 25 km od Pune. Gandijev sin Manilal in odlični član narod. kongresa Jugatram Dave sta na potu v Dharasano, da pripravita napad na tamkajšnje vladne solne zaloge, ker je sedanji voditelj kampanje pasivnega odpora Abbas Tyabji sklenil, da izvrši napad čimprej. Kakor znano, je ravno ta Gandijev načrt v prvi vrsti povzročil njegovo aretacijo, ker je indska vlada menila, da se napad na solne zaloge ne more izvršiti brez uporabe sile.

London, 8. maja. AA. Po poročilu iz Bombaya je danes tamkaj došlo do novih spopadov med Indijci in policijo, 23 oseb je bilo ubitih, ranjenih okrog 500. Šest policijskih komisarjatov, sodišče in obrati, v katerih so prodajali alkoholne pijače, so bili zažgani. Na kraj ne-redov je bil odposlan oddelek angleške vojske.

Ital. proračun za zunanje zadeve

Rim, 8. maja. Včeraj se je nadaljevala v parlamentu debata o proračunu za zunanje zadeve. Med drugimi je govoril poslanec iz Čresa C o s e l s c h i, ki se je bavil izključno z italijansko-jugoslovanskimi odnosi.

Zagrebska vremenska napoved. Nestalno, Nalivi, vetrovno, primerno hladno.

Konferenca Male antante

Praga, 8. maja. AA. ČTK poroča, da bo letošnja konferenca zunanjih ministrov držav Male antante v drugi polovici junija v Strbskem plesu v Tatrach. Istočasno se bo vršila od 16. do 20. junija konferenca maloantantnega tiska.

Drobne vesti

Orleans, 8. maja. AA. Tu je bila proslavljena 500 letnica prihoda sv. Ivane.

London, 8. maja. AA. Veleški princ bo 7. junija odkril v Grosvenor gardens v Londonu spomenik maršalu Fochu, ki je dar Britskega imperija.

Sydney, 8. maja. AA. Kakor poročajo, bo ustanovila švedska družba užigale v Avstraliji dve tovarni užigale, da se izogne carinskim šikanam.

Varšava, 8. maja. AA. Docent Jagelonskega vseučilišča v Krakovu dr. Zurovski je odkril v Galiciji in v Sleziji niz starih slovanskih mest in znatno arheološko gradivo. Poljska vlada je sklenila financirati v vseh teh krajih izkopavanja v velikem obsegu.

Carigrad, 8. maja. z. Angorski parlament je sprejel zakon proti korupciji, s katerim se ukinja bakšiš.

Rim, 8. maja. z. V Neapoltu se je končala jugoslovansko-italijanska konferenca. Med delegati se je dosegel sporazum, ki se bo predložil jugoslovanski in italijanski vladi v odobritev.

Novi Sad, 8. maja. z. Tudi Donavska banovina je povišala trošarino na vino, ki znaša 250 do 3 dinarje za liter. 1 Din znaša državna in banovinska trošarina; vbešnica pa 50 par oziroma 1 Din.

Pariz, 8. maja. z. Maršal Joffre je težko obolel. Snoti je prišel z vlakom iz južne Francije v Pariz. Iz vagona se ni mogel sam izstopiti, ampak so ga morali sanitetci prenesti v avtomobil. Maršal Joffre je star 87 let.

Dr. Marinković pri kralju

Belgrad, 8. maja. u. Današnja »Pravda« poroča iz Niške banje:

Danes ob 12 je prispel iz Belgrada zunanji minister g. dr. Marinković, ki ga je Njeg. Vel. kralj takoj sprejel v avdijenco.

Slovanski geografi v Nišu in Skoplju

Belgrad, 8. maja. u. Iz Niša poročajo: Danes so sem prispeli slovanski geografi in etnografi. Na niski železniški postaji so bili gostje bratsko sprejeti. Postaja je bila polna meščanstva in zastopnikov javnih oblasti, z banom na čelu. V Nišu jim je bilo pripravljeno kosilo. Po kratkem ogledu mesta so se odpeljali v Skoplje. Tudi tam je bil sprejem nadvse prisen. Na banketu so bile izrečene zdravice, ki so ponovno potrdile slovansko bratstvo in solidarnost vseh etnografov.

Belgrajski proces

Belgrad, 8. maja. m. 12 dan procesa se je končalo zasliševanje 12 obtožencev Ivana P. piča. S tem je bila zaslišana prva polovica obtožencev, ki jih je 24. Obtoženec ni povedal nobenih novih momentov. Vzkraja pri izjavah, ki jih je dal na glavni razpravi, ki so v nasprotju z dosedanjimi izjavami. Proces se bo jutri nadaljeval.

Kako je s podporami za ureditev gnojišč

Ljubljana, 8. maja. AA. Kr. banska uprava objavlja: Kljub uradnemu razglasu kr. banske uprave prihajajo dnevno številne prošnje za podporo pri ureditvi gnojišč in hlevov. Ker so te prošnje v nasprotju s pravilnikom o podelitvi podpor za napravu gnojišč, se ne morejo upoštevati. Zato se opozarjajo vsi zainteresirani, da ne vlagajo tožadnih prošnji in da si ne delajo nepravilnih izdatkov, dokler ne bo razglašen pravilnik, kako naj se vlagajo take prošnje. Pravilnik bo razglašen preko vseh občinskih uradov.

Zagrebske vesti

Zagreb, 8. maja. z. Se v maju dobi Zagreb prvo letalo brez motorja, ki si ga je nabavilo društvo rezervnih letalcev. Tovrstni tip letal so posebno razširjeni v Nemčiji in Avstriji, kjer jih je na stotine. Letalo tehta 80 kg. Stane 13.000 Din, izdelala ga je zemunska tovarna Ikarus.

Zagreb, 8. maja. z. Davi je odkrilo iz Dijona proti Zagrebu šest letal. Pristalo so v Milani, odkoder se podajo v Benetke in dalje v Zagreb, kjer pristanejo v Borongaju. Letalcem se pripravljala svečan sprejem. Iz Zagreba nadaljujejo polet v Belgrad, Solijo in Atene. Ob povratku se bodo delj časa mudili v Zagrebu.

Zagreb, 8. maja. z. V nedeljo bo na velikem dirkališču v Cernomeru pri Zagrebu motokilistična dirka, na kateri bodo tekmovali z molarji v kategorijah 175, 250, 350, 550 in 1000 cm. Iz Ljubljane se je prijavilo 11 udeležencev.

Tragedija mladega talenta

Obupno stanje umobolnice

Ljubljana, 8. maja.

V torek je »Slovenec« *poročal pod tem naslovom o 24 letnem kleparskem pomočniku in gojencu konservatorija J. V., ki je naenkrat zblaznel in vprizoril na Dvornem trgu cele govorance. Re-veža so komaj odvedli v umobolnico. Zdelo bi se, da bo s tem zadeva končana. Pa ni bilo tako. Iz neznanih vzrokov so blazneža izpustili. Še v torek zvečer pa so ga našli ljudje nezvestnega v Ravniharjevi ulici in ga je reševalna postaja morala spraviti domov. Snoči, med pol 9 in pol 10 pa je zblazneli fant svoj ponedeljkov prizor ponovil v Salendrovi ulici. Ustavljali ga ljudi, prosili in rotili, naj ga zaščitijo pred policijo, češ, da ga hoče umoriti in je imel cele govorance. Najprej je telefoniral na reševalno postajo g. Frelj, naj se usmili reveža in naj ga odvede. Ali oblast reševalne postaje je zelo omejena in ne sme kar sama prevažati blaznežev, če ni za to ukaza uradnega zdravnika. Tudi trnovska stražnica ni mogla z intervencijami tega doseči pri reševalni postaji. V Salendrovi ulici pa so se med tem odigravali ti mučni prizori dalje. Nekateri so se celo obnašali prav grdo in so blazneža celo dražili, mesto da bi ga mirili. Vendar se je drugim, razsodnejšim le posrečilo spraviti reveža domov na Napoleonov trg št. 6, kjer stanuje. Ali kmalu po polnoči so se pričele sitnosti z njim znova.*

Fant je skočil v samem perilu iz postelje, splezal na okno, od tam na hodnik in na streho dvorišne drvarnice. Divje je mahal z dežnikom, razbijal šipe in opako na strehi, rjul in govoril ter pozival ljudi, naj ga ubranijo policije. Ljudje so prosili za pomoč stražnika, ta pa je odklonil intervencijo, kar je bilo popolnoma prav, sicer bi blaznež ob pogledu na stražnika še bolj zdivjal. Hišnica se je še enkrat obrnila na reševalno postajo. Ta je poslala k blaznežu dva reševalca. Po napornem prigorvarjanju se je fant le malo pomiril in zlezel s strehe. Reševalca sta ga oblekla v prisilni jopič in spravila v posteljo. Ves večer je bil ta del mesta silno razburjen in se je blazneževo rjovenje slišalo daleč na okoli.

Ali zjutraj je zopet prišel blazni fant z izgrebi. Na neki način se je znebil prisilnega jopiča in je zopet splezal na okno in vpil. Po dolgih intervencijah, telefoniranju sem in tja, sta uvidelna zdravnika dr. Avramovič in dr. Rus izdala nalog, da mora fant, kot nevaren blaznež, v umobolnico. Vprašanje pa je še, če ga bo prenapolnjena umobolnica mogla sprejeti.

Izgredi tega mladega, zblaznelega fanta so naravnost drastičen dokaz, kako strašna, velika mizerija je z našimi umobolnicami. Pa to je le eden med stotinami takih slučajev, ena med številnimi podobnimi tragedijami, ki se dogajajo z ljudmi.

Velike tatvine premoga na železnici

Ljubljana, 8. maja.

Ze dalj časa so se ljubljanski trgovci s kurivom pritoževali nad nevidno konkurenco, ki je po ljubljanskih predmestjih razpeščala premog po zelo nizkih cenah, celo po takih, po katerih niti premogokopi na debelo ne prodajajo premoga. Teh nizkih cen si niso mogli razložiti, mislili so si pač svoje, vendar niso imeli nobenih dokazov.

Služaj je pomagal, da se je odkril ta tajnostni vir cenenelega premoga in da je bila za mah ubita umazana konkurenca. Premog, ki je prihajal tako poceni v promet, je bil železniški. Seveda ga železniška uprava ni dajala pod lastno ceno, pač pa so nekateri njeni uslužbenci premog kradli.

Vsa zadeva je bila odkrita na le-ta način: pred približno 14 dnevi je mestni mitničar pred gorenjskim kolodvorom opazil, da je številka na tovornem listu, ki mu ga je zaradi kontrole in plačila uvoznine pomolil neki voznik premoga, prav taka, kakor številka na drugem tovornem listu, ki je bil pred nekaj dnevi izročen na mitnici. Mitničarju to nikakor ni moglo iti v glavo in ni si mogel razložiti, da je ena in ista številka uporabljena za dva tovorna lista. Prišel je sumiti nepoštenost.

Kamenček je bil sprožen in se je hitro zavalil po hribu navzdol, tako da je bila nazadnje o tem mitničarjevemu sumu obveščena tudi železniška policija. Ta pa je vso zadevo vzela temeljito v roke. Uvedla je najstrožjo preiskavo in dognala, da je premog, za katerega je voznik predložil ponarejen to-vorni list, prišel iz skladišča kurilnice na gorenjskem kolodvoru. Kar brž se je znašlo nekaj ljudi v policijskih zaporih, med njimi je bil prvi omenjeni voznik. Štirinajst dni je železniška policija preiskovala vso zadevo, zaslisevala ljudi, lovila osumljence, dokler se ni stvar vsaj za silo pojasnila. Preiskava sicer še ni zaključena, vendar pa je ugotovila toliko važnih stvari, da je krivda večine osumljencev nedvomno dokazana.

Belokrajinski kotichek

Kačji pik. Dva slučaja zastrupljenja s kačjim pikom smo že imeli letos v Metliki. V enem slučaju se je zagrešila precejšna nevarnost in izredno je, da je že tri dni na zastrupljenju dal strup premagati, zakaj skoro tri dni je zastrupljen čakal, preden je šel po zdravniško pomoč. Sedaj je že popolnoma zdrav. — V drugem slučaju je bil pičen 17 letni Jožef Bajuk iz Božakova. Pičil ga je star modras v zaplestju na dovodno žilo in bi velika množina strupa fanta v par minutah lahko umorila, ko bi mu ne bil prisotni oče takoj v pomoč ter mu dvakrat prevezal roko nad lakom in takoj izrezal rano in poiskal zdravniško pomoč. Zastrupljenje je sedaj že premagano.

»Tetanus.« *Posestniku Leopoldu Weissu v Metliki je 7. maja poginila lepa štiriletna kobilica na zastrupljenju po tetanusu. Bolezen je zgrabila 11. dan po zastrupljenju ter je v teku 48 ur umorila mlado žival. Zastrupljenje je nastopilo radi rane z gnojno kopačo. Nesreča naj bo opozorilo za naprej, da v slučaju kake rane s prstnim ali gnojnim predmetom, dajo ranjeno žival takoj cepiti zoper »tetanus«, ker se s tem bolezen lahko ustavi.*

Zrtev streljanja

Murska Sobota, 7. maja.

Na tukajšnjem pokopališču je bil pokopan 13 letni Solar Franc Bokan iz Gornje Lendave. Fantek je postal žrtev streljanja. Iz radovednosti se je pomešal med fante, ki so streljali s staro pištolo. Ko je stal poleg onega, ki je imel pištolo, se je ta nenadoma sprožil. Naboj ga je zadel v roko in mu je razmesaril. Fanta so takoj peljali k domačemu zdravniku. Ta mu je rano izpral. Večje nesreče ni pričakoval niko, a vendar je prišla katastrofa. Fant je hipoma začutil silne bolečine. Ker mu doma niso mogli pomagati, so ga prepeljali v tukajšnjo bolnišnico. Pomoči pa tudi tu ni bilo zanj in je še istega dne umrl.

Odvetnik dr. Godnič Josip

je otvoril dne 8. maja t. l. svojo odvetniško pisarno na VRANSKEM.

Ameriško-jugoslovanski večer

Nocoj ob osmih se bo v dvorani Delavske zbornice začel ameriško-jugoslovanski večer. Večer priredita Miss Elleonor Cook in Miss Camilla Edwards. Podali bosta zelo zanimiv program s petjem in plesom v narodnih nošah. Popolnoma nov za nas je zadnji del programa, kjer bo pela Miss Cook tudi ameri-

Miss Elleonor Cook

kanski jazz z originalnim načinom podavanja. Za časa nastopanja po Ameriki je pela tudi na jugoslovanskem, češkoslovanskem, poljskem in romunskem poslanstvu v Washingtonu, od katerih ima polno priznanj o njeni izvrstni interpretaciji.

Največji dokaz pristnosti njenega prednaganja je dejstvo, da so tudi tuji narodi v Ameriki z navdušenjem sprejeli njen program. Andrew Salama, bivši član moskovskega umetniškega gledališča in sedanjí direktor ruskega simfoničnega zbora v Newyorku piše o njej:

Osnovna poteza Miss Cook je velik charm njene osebnosti, ki vedno zgrabi poslušalce. Ta lastnost v zvezi z veliko ljubeznijo do umetnosti in njen talent, so jo usposobili podati popolnost duha in živahnost pesmi in plesov njenega programa. Sodim jo po ruskih in ukrajinskih pesmih, ki jih dobro poznam. Brez pretiravanja moram reči, da sem včasih popolnoma pozabil, misleč, da poslušam domačo rusko pevko, ne pa ameriško dekle.

Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?

XVI.

K Vaši anketi, ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna, bi rad doprinesel majhen prispevek.

Dne 26. aprila je mariborski dopisnik vznemisel misel, da smatra za bolj aktualno, kot je zgornje vprašanje, način, kako se poučuje nemščina in dostavlja nekaj zgledov, ki ne sodijo sem.

Čudim se, kako more kdo danes tako črno videti in zalučiti postrtovalnemu profesorstvu tako indirektno in vendar robate očitke, danes, dvanaesto leto po prevratu. Takega državnega uradnika, ki bi navduševal za nemštvo, ni nikjer v Jugoslaviji. Današnji germanistični material na naši univerzi je predobro slovensko vzgojen, in bi bilo bolj važno vprašanje, kako hočejo ti absolutno učiti nemščino s svojo pomankljivo izgovorjavo. Vsaj do pred kratkim je še bilo tako. Zakaj, nemščina se je v zadnjem času tako zanemarjala na srednji šoli, da je znanje res reducirano na minimum. Vsaj en primer: Na Bledu vpraša tujec (Nemec) maturanta, kje je kolodvor in ta mu odgovori »am Hinterac, namesto »da hinten«!

Vzroki za to neznanje so dvojni: prvič je premalo kvalificiranega učiteljstva, saj ponekod učijo celo telovadni učitelji (!), drugič je pa učna doba prekratka. V pičlih štirih letih je mogoče predelati kvečjemu gramatiko in to površno, kaj šele drugo. Pri francoščini je imel dijak vsaj za podlago latinščino, a pri nem-

Od Soče in Jadrana

Novi otroški vrteci. V zadnjem času je društvo »Italia Redentae« *odprlo tri nove vrtece in sicer v Vipocih v Brdih, v Sovodnjah pri Gorici in v Kortah pri Kopru. Italijanski listi podarjajo važnost tega dogodka glede na to, da so bili vrteci odprti v povsem slovenskih vaseh. S tem se je število otroških vrtecev dvignilo na 145.*

Iz goriskih zaporov sta bili izpuščeni gosposični Draga in Dora Sfiligoj, sestri dr. Sfiligoja, ki je še vedno v zaporu. Od ostalih aretirancev ni bil še nihče izpuščen. — Tržaški aretiranci, ki so obdolženi napada na fašistično glasilo »Popolo di Trieste« *in požigov po Krasu, so bili pretekli ponedeljek pod močnim spremljevalnim odjeljani v Rim.*

»Dalmatinsko društvo« *v Trstu je imelo preteklo nedeljo svoj redni občni zbor. Predvsem je poročal tajnik Papuccia o programu in delovanju društva v zadnjih 10 letih. Društvo je sestavilo statistiko Dalmatincev v Trstu. V Trstu biva 5235 Dalmatincev z italijanskim državljanstvom; 857 z nedoločenim državljanstvom in 808 z jugoslovanskim državljanstvom. Te številke pa so dvomljive vrednosti. Gre v prvi vrsti za Dalmatince, ki so se naselili v Trstu že davno pod Avstrijo. Značilno je tudi, da statistika ne navaja Dalmatincev po narodnosti, temveč le po državljanstvu.*

Za ravnatelja lista »Popolo di Trieste« *je bil postavljen Dr. Perusino, tajnik fašistične stranke na Tržaškem. Prvotna vest iz Rima, da bo vodil list Luigi Freddi in sicer iz Rima, se zdaj zanika. Novi ravnatelj se do zdaj ni bavil s časnikarstvom. Prejšnji ravnatelj, ki je ne vemo zakaj, odstopil, je bil neki conte Nardini-Saladoni.*

Alera bankirja Zumbulovića

Preiskava proti bankirju Zumbuloviću, ki je bil v začetku aprila aretiran v Belgradu ter priveden v preiskovalni zapor ljubljanskega deželnega sodišča, je zadnji čas zavzela ogromen obseg. Zaradi nerealnih manipulacij s srečkami, osebo iz obveznicami vojne škode je bilo prvotno pri deželnem sodišču v Ljubljani vloženih le nekaj ovadb. Ko so časopisi objavili vest o Zumbulovićevi aretaciji, so na državno tožilstvo dnevno kar deževale nove prijave oškodovanih strank iz vseh krajev naše države, zlasti iz Slovenije in Dalmacije. Nagradilo se je do 800 prijav.

Zumbulović je bil večeraj začasno izpuščen iz preiskovalnega zapora. V prvi vrsti se ima sedaj rešiti vprašanje, ali se naj preiskava prenese v Belgrad in poveri tamošnjemu prvostopnemu sodišču ali naj še nadaljno preiskavo vodi ljubljansko sodišče. O tem bo odločalo sedaj pravosodno ministrstvo. Za koliko je bankir Zumbulović dejansko oškodoval razne stranke, še ni bilo mogoče ugotoviti.

Ogenj

Polica, 6. maja.

V ponedeljek ob pol treh zjutraj je začelo goreti pri Vidicu v Veliki Stari vsaj pri Grosuplju. Takoj so bili na mestu nesreče ognje-gasci s Police, ki so stopili v akcijo in ogenj pogasili. Prišli so tudi ognjegasci z Grosupelja. Sreča, da je bila mirna noč, drugače bi bila v nevarnosti vsa vas. Pogorel je kozolec in pod. Kdo je zažgal, se ne ve.

Guy de Maupassant:

Vrvica

(Konec.)

Kmalu je vedela vsa okolica, da je Houlbreque že prišel do izgubljenega denarnice. To je slišal tudi Hauchecorne. Takoj se je napravil na vas in vsakemu od kraja začel pripovedovati kaj se mu je pripetilo zaradi neznanne vrvice in kako se je sedaj vsa stvar končala. Zmagoslavno je gledal okoli sebe:

»Veste, saj mi ni toliko zavoljo tega dogodka, je razlagal, ampak zato, ker laži. Veste, laž me pa najbolj peče, zakaj nobena stvar na svetu človeku toliko ne škoduje kakor če te kdo obdolži, da si lažnjivec!«

Ves božji dan mu ni bilo drugega na jeziku kot ta nesrečna vrvica. Slehernemu človeku, ki je šel po cesti, je pravil, razkladal v gostilni pri vinu in ko so šli v nedeljo od maše. Tudi če je srečal kakega popolnoma neznanega popotnika, ga je ustavil in mu začel pripovedovati. Sicer se je bil že pomiril, vendar ga je še zmerom nekaj razburjalo, čeravno sam ni vedel kaj mu je prav za prav. Ko so ga ljudje poslušali, je bilo videti kakor da se mu rogaajo. Torej še sedaj ne verjamejo, da je poštenjak? Zdelo se mu je, da si za njegovim hrbtom vedno nekaj namigujejo.

Drugi teden, v torek, je bil zopet samelj v Godervilleu. Hauchecorne je odkrival v trgu, ker je čutil v sebi neki notranji gon, da razglasi ljudem o svoji dogodivščini.

Maludin je stal na pragu in prasnjal v smeh, ko ga je ugledal. Le čemu se smeje?

Nagovoril je nekega kmeta iz Cricetotja, ki je bil kmalu sit njegovega pripovedovanja. Sunil ga je v upadel trebuh in mu zabrusil v obraz: — Poberi mi se spred oči, da te ne vidim, lopov stari! in mu obrnil hrbet.

Hauchecorne je presenečen osupnil in vedno bolj se ga je loteval nemir. Zakaj mu je rekel »stari lopov«?

Ko je sedel za mizo v Jourdainovi gostilni, je že zopet pričel govoriti o svoji nesreči.

»Beži, beži, stari golju! mu seže v besedo neki konjski prekupčevalec iz Montevilliersa. Nič se ne boj, da ne vem kako je bilo s tvojo vrvico!

»Saj so vendar že našli ono denarnico! zajeclja Hauchecorne.«

»E, dragec, najboljšo bo, če kar lepo molčiš! Saj dobro vemo kako je s takimi rečmi; nekdo stvar najde, vrne jo pa čisto kdo drugi! Kdor ni nič izkusil, nič ne ve, ampak jaz ti bom že prekrizal račune!«

Hauchecorne je obstal kakor okamenel. Šele zdaj se mu je posvetilo v glavi: ljudje so ga obdolžili, da je on našel listino, a ker ga je bilo sram, jo je vrnil lastniku po nekem svojem pajdašu!

Hotel se je opravičiti in zadevo razložiti, pa se mu je začela vsa gostilna grohotati.

Gostje so ga tako dolgo dražili in zbadali, da je pustil kosilo na mizi in odšel.

Ponižan in razjarjen je prišel domov. Od jeze in sramote ga je davilo v grlu, najbolj pa je zadelo Normandca, ker je bil v svoji lokavosti res zmožen storiti to, kar so mu očitali

in bi se bil s tem še ponašal kot bi bil storil ne vem kakšno junaško delo. Videl je, da ne bo mogel dokazati svoje nedolžnosti, ker so ga vsi poznali kot prebrisanca. Strašno ga je bolel sum, ki je po krivici padel nanj.

Ni se mogel potolažiti, zato je začel zopet od kraja pripovedovati o svoji dogodivščini. Povest je postajala vsak dan daljša, ker se je vedno bolj jezil, bentil in slovesno prisegel in vsakokrat dodajal novih dokazov, ki si jih je zmisli in iztuhtal, ko je bil sam in po cele ure ni premišljeval drugega kot o tej nesrečni vrvi. Toda čimbolj se je skušal na vse načine opravičiti in za vsako ceno dokazati, da ni nič kriv, tem manj so mu verovali.

»Kajpada! Vsak lažnjivec se tako izgovarja!« *so si namigavali za njegovim hrbtom.*

Revež je to čutil. Obrekovanje mu je pilo kri in ga potrla, ko je spoznal, da je zaman vse prizadevanje.

Kar vidoma ga je jemalo.

Saljivci so ga pri vsaki priliki naganjali, naj jim za kratek čas pove tisto »o vrvici«, kakor silimo starega vojaka, naj pripoveduje kako je bilo v vojni. Siromaku pa je od samega razmišljanja um zmerom bolj pešal.

Konec decembra ga je vrglo v posteljo.

Prve dni januarja pa ga je vzelo, in še v smrtnem boju, ko se mu je že vse zblodilo v glavi, je venomer ponavljal:

»Lejte, gospod župan, takšen košček vrvice ... vidite, takšen košček ...«

(Iz francoščine prevel: J. Zdolanji.)

Profesorji - cestni pometači

Petnajst bivših profesorjev vseučilišča v Moskvi, najstarejšega akademskega zavoda Rusije, ki žive v Parizu v pregnanstvu, je objavilo izčrpen spis o propadanju vseučilišča po oktoberski revoluciji. Ko se je sovjetska vlada ustalila, je sklenila »razmešcaniti« uni-verzo. Profesorjem so naložili težka bremena in hkrati je silno rastlo število dijakov. Mladi fantje, ki so komaj znali brati in pisati, so se vpisali kot dijaki. Število dijakov je v kratkem poskočilo od 11.000 na 20.000. Medicinska fakulteta je štela 13.500 slušateljev. Mnogo predavanj je bilo treba dvakrat do trikrat ponoviti. Predavalnice so bile tako prenapolnjene, da se je v neznosnem zraku onesvestilo mnogo dijakov. Univerzitetno cerkev so na povelje ko-

stranili. Z vso resnostjo so hoteli ljudskega komisarja Buharina imenovati za profesorja narodnega gospodarstva. Rektor univerze se je uprl imenovanju moža, ki je obiskoval samo ljudsko šolo, za profesorja in je pred svetom ljudske komisije izjavil: »Ta narodni gospodar mi ni znan, prosim navedite mi njegova znanstvena dela.« Svetu profesorjev se je posrečilo, da so preprečili imenovanje Buharina, ki je nato postal profesor ljudske univerze. Kasneje se je komisarijatu za ljudsko prosveto posrečilo, da je spravljen več vojaških ranocelnikov za profesorje na medicinsko fakulteto. Novi profesorji so prišli k predavanjem z ogromnimi rdečimi trakovi. Da protestirajo proti zatiranju svobodne znanosti, so nekoč profesorji matematične fakultete stavkali. Čeka je upornim učnjakom zagrozila z ustrelenjem in jih prisilila, da so zopet začeli predavati. Plače profesorjev so znižali na 25 rubljev t. j. okrog 700 dinarjev na mesec. Pred šestimi leti so akademike, ki se niso hoteli izjaviti za sovjetski sistem, izgnali v inozemstvo. Danes delujejo ti profesorji na ruskih visokih šolah v Parizu in Pragi, medtem ko je moskovska univerza zasedena izključno z učenjaki, ki odobravajo sovjetski sistem.

Lord Irwin, angleški podkralj v Indiji, ki je dal aretirati Mahatmo Gandija.

misarja za ljudsko prosveto zaprli. Skoro vsak dan so se vršile pri profesorjih, katere so osumljali protirevolucionarne propagande, hišne preiskave. Prva leta po revoluciji univerzitetnega poslopa radi pomanjkanja drva sploh niso kurili. Temperatura v predavalnicah je znašala po zimi 8 stopinj pod ničlo. V kemičnih laboratorijih so morali aparate ogrevati z rokami. Boda dijakov in profesorjev je bila nepopisna. Učenjaki svetovnega slovesa po več dni niso drugega jedli kakor suh kruh. Ko je nekoč vladna komisija obiskala univerzo, je k čaju, s katerim so ji postregli, prinesla s seboj črn kruh. Profesorji so se kakor lačni volkovi vrgli na svež črn kruh, ki jim je teknil kakor izbrana delikatesa. V Univerzitetnem botaničnem vrtu so profesorji kopali cvetlice, da so iz korenin pridobivali hranilne snovi, predvsem cikoriijo. Univerzitetno poslopje se je polagoma izpremenilo v nočno zavetišče. Dijaki, ki so bili brez stanovanja, so bili veseli, da so našli tu prenočišče. Ko so nekoč profesorju anatomije, P. Karozinu, njegovi dijaki, katerim se je sestradani mož smilil, prinesli zavitek živil, je komisarijat za ljudsko prosveto ukazal moskovskemu državnemu pravdniku, naj profesorja pokliče na odgovor radi podkupovanja. Sodna razprava je razkrila strašno sliko bede, ki je vladala v akademskih krogih. Izkazalo se je, da so ruski učenjaki, ki so kot člani znanstvenih zavodov v Evropi in Ameriki uživali svetovno slavo, bili prisiljeni, da si služijo svoj kruh kot cestni pometači in snažilci stranišč. Zasluzek je pa komaj zadoščal, da so si kupili nekoliko črnega kruha. V enem letu je umrlo 12 profesorjev. Enega največjih ruskih učenjakov, geologa profesorja Savinina, so našli mrtvega v neki leseni baraki. Neki drug akademik, profesor Kvostov, znan strokovnjak na polju rimskega prava, je znorel in se je obesil na svoji peči.

Polagoma so stare izkušene profesorje od-

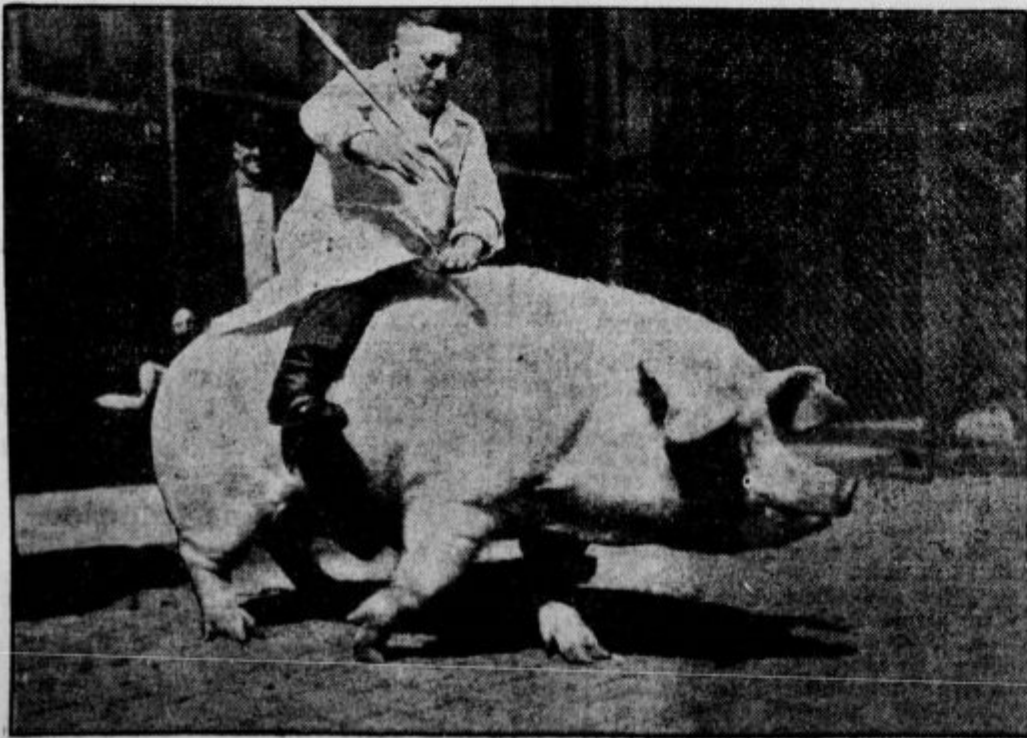

Mahatma Gandhi in voditeljica indijskih žen Sarogini Naidus v originalni prastari indijski noši.

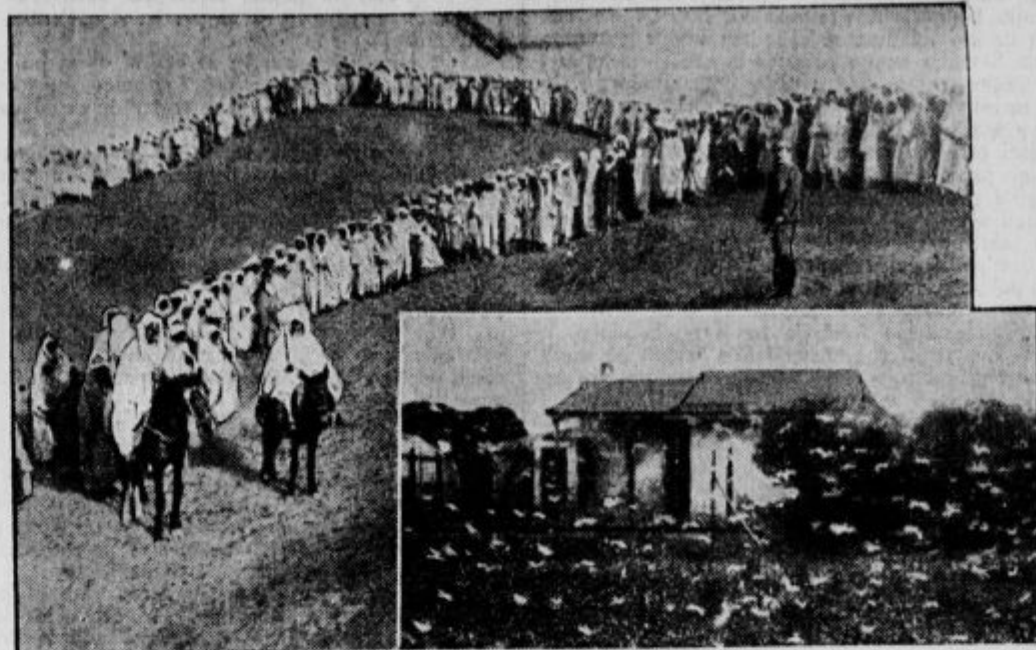
Nadležni gobavec

Iz Fortaleza, glavnega mesta države Ceara, poročajo o slučaju, ki je razburil vse tamošnje prebivalstvo: Iz vseh krajev te države prihajajo mnogokrat gobavci in se kladijo po ulicah Fortaleza in zraven beračijo. Zadnje čase se je mnogo govorilo o ureditvi zavetišča za gobavce in so že začeli s prostovoljnimi zbirkami v ta namen. Pred kratkim pa je bila Fortaleza priča strašnega dogodka. Na nekem zelo obljudenem trgu je navalil neki gobavec na mladega moža, objel ga z rokami in začel ribati s svojim razjedenim obrazom ob njegov obraz. Zraven je kričal: »Sedaj boš tudi ti dobil to bolezen, ki jo imam jaz. Umrli boš in pred tem ti bo meso odpadalo od telesa kakor meni!« Prihiti so številni navzoči, ki se jim je s težavo posrečilo, da so odtrgali gobavca proč. Mladega moža so peljali nato v lekarno, kjer so ga namazali z nekim anti-septičnim sredstvom. Ironija usode je pa ta, da je gobavec navalil baš na dobrotnika gobavcev. Mladi mož, ki si ga je gobavec izbral kot žrtev, je dijak, ki je zbiral med svojimi tovariši denar za zavetišče gobavcev.

DIŠAVE SLON

Razstava živine v Berlinu: Najtežji prešič na razstavi, ki tehta osem centov in na katerem poskuša njegov lastnik svoje jahalne sposobnosti.

V boju proti kobilicam. Vsa severna Afrika se nahaja v boju proti ogromnim množicam kobilic. Vsako jutro gredo cele procesije prebivalstva na polja, da spravijo skupaj od nočnega mraza otrpne kobilice in jih uničijo. Slika na desni: Oblak kobilic se spušča na tla.

Angleško prestolonasledstvo

Anglija zaznamuje te dni dogodek ali boljše rečeno, pričakovanje dogodka, pred katerim so stopili v ozadje Gandi, kriza političnih strank in pa celo finale footballa. Vojvodinja yorška je namreč odpovedala vse sprejeme in druge družabne dolžnosti. To se pravi, da se v hiši vojvode yorškega, drugorojenca sedanjega kralja in brata prvorojenega kraljevega rodu, princa valeskega, pričakuje vesel dogodek. Do sedaj imata vojvoda in vojvodinja yorška samo eno hčerko, in sicer princezino Elizabeto. V Angliji se seveda zdaj sprašujejo, ali bo otrok moški ali ženska. Če bi se rodil sin, bi nastala zanimiva situacija: Princezinja Elizabeta namreč, ljubljenska angleške publike, bi namreč zgubila tretje mesto, ki ga ima v vrsti kandidatov na angleški prestol. Prvi je njen stric, princ valeski, drugi pa njen oče, vojvoda yorški. V Angliji imajo namreč princi prednost pred sestrami, četudi so mlajši. Če bi se tedaj yorškemu vojvodi rodil sin, bi bil za valeskim princem in yorškim vojvodom tretji dedič angleške kraljevske krone. Mala Elizabeta, ki ima šele tri leta in pol, bi pa prišla na četrto mesto. Če se pa rodi Elizabeti sestra, bodo stvari ostale take, kakršne so in angleški prestol bi mogla nekega dne zasesti Elizabeta II.

Najstarejši časopis sveta

Prejeli smo: Pod gornjim nadpisom se bere v »Slovencu« št. 103, str. 6, kol. 1.: »Prvič je bila pisana beseda »časopis« l. 1502.« Pisec je hotel seveda reči: beseda Zeitung v nemščini. A tudi za nemško besedo ni zgornja trditev povsem točna. Natisnjena je bila beseda že prej, toda le v pomenu »doba, čas«; leta 1502, prvokrat v pomenu »tiskano poročilo o dogodkih sedanje dobe«; a v pomenu »časnik, novice, žurnal« šele v drugi polovici XVII. stoletja. — Beseda časopis je zašla v slovenščino po A. Murku (1833); vzeta je iz češčine. Ustvaril jo je J. Dobrovsky (okrog leta 1820.) prav nerodno in suženjsko po nemški »Zeitschrift«. Prej smo imeli: časnice (Pohl), časine (V. Vodnik v »Ljubljanskih Novicah leta 1799.), novočasnice (Gutsmann 1789), novine (Hipolit i. dr.), novine (Murko), novice (Vodnik itd.) in pa časnik (okrog leta 1860.). I. K.

Mož »velikih zmožnosti«

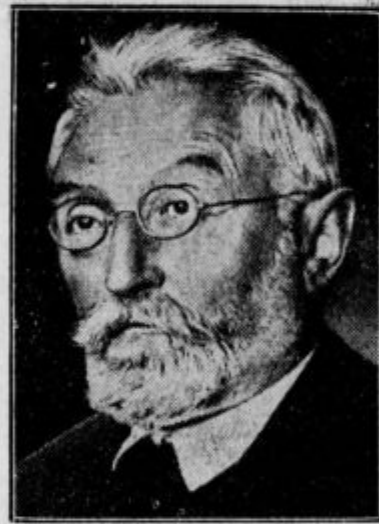
»Cincinnati Times«, največji list tega ameriškega vlemesta, poroča o pravi ameriški zgodbi. Tam je živel neki Russel Wilson, ki so se ga vsi bali radi izredne ostrosti njegovega peresa. Posebno so se ga bali umetniki in lastniki kinematografov. Nekega dne je sklenil eden najpriljubljenejših varietnih umetnikov Amerike, ki je že sam igral za film, da si bo žurnalista radi ostre kritike pošteno privoščil. Pri nekem javnem nastopu je skušal občinstvo nahujskati na osovražene kritika. Dosegel pa je vprav nasprotno, občinstvo je njega samega izžvižgalo in se je zavzelo za Russela Wilsona. Radi tega je postala njegova slava še večja in končno je prišlo do tega, da so ga predlagali za kandidata za župansko mesto v Cincinnatiju. Znano je, da v Ameriki volijo župana vsi mestni volivci in ne samo občinski svetniki. Russel Wilson je kandidaturu sprejel.

Posledica tega je bila, da so lastniki kinematografov naenkrat izpremenili svoje stališče napram njemu. Vprašali so ga namreč, ali se bo v slučaju, če bo izvoljen za župana, še nadalje udeleževal v časnikarstvu. Bodoči župan je to zanikal, češ, da zato ne bo imel časa. Ze naslednjega dne so začeli vsi kinematografi in varieteti z ogromno propagando za kandidata Wilsona. Čez noč je postal mož »velikih zmožnosti«, mož velikega obzorja in z velikimi idejami, sploh postal je edini mož, ki pride v poštev za župana. Posledica tega je bila, da je bil Wilson izvoljen za župana z veliko večino glasov.

Kdo je ugrabil Kutjepova

Berlinski »Lokalanzeiger« je prejel, kakor zagotavlja, od dobro poučene strani naslednje poročilo o ugrabljenju generala Kutjepova:

Znani ruski revolucionar Burčev je uvedel poizvedovanja o ugrabljenju generala Kutjepova in se je v to svrhu več tednov mudil v Berlinu. Dognal je, da je generala ugrabil tako zvani leteči oddelek G. P. U. v Berlinu. Prvotno so nameravali generala ugrabiti v Berlinu. Kakor znano, so Kutjepova res pozvali v Berlin. Zadnji trenutek pa so se, kakor zatrjuje Burčev, iz taktičnih razlogov premislili, ker niso hoteli delati težkoč berlinski centrali, ki je na čelu tajne službe za vso Evropo. Sklenili so zato, da bodo Kutjepova ugrabili v Parizu. V ta namen se je berlinski leteči oddelek podal v Pariz. Po podatkih Burčeva so bili glavni voditelji ugrabljenja naslednji: prvi poslanski svetnik pariškega sovjetskega poslaništva Arens, zakonska dvojica Janoviči, uradnik pariške pisarne ruskega petrolejskega sindikata Ellert in tajnik sovjetskega poslaništva v Parizu Helfander. Vsi navedeni so nekaj dni po ugrabljenju Kutjepova pobegnili iz Pariza in se podali v Moskvo. Koncem februarja se je vsa družba zopet sestala v Berlinu, katerega je pa kmalu zapustila in se podala, kakor slutiti Burčev, na Angleško.

Profesor Unamuno, voditelj španskih republikancev, ki je imel te dni v Madridu dva dobro obiskana shoda, na katerih je napadal monarhijo in kralja.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-
ga: »Cosmochemia, Zagreb, Smičklasova 23. Telefon 49-95

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 9. maja: 12.30 Reproducira glasba. — 13.30 Glasovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Prof. Fr. Pengov: Iz socialne fizike. — 19.30 Gospodinja ura, gđ. Cilka Krekova. — 19.30 Dr. Stanko Leben: Italijanska. — 20. Glasbeno predavanje, dr. Pavel Kozina. — 20.30 Pevski koncert gospe Staller-Stotterjeve. — 21. Koncert Radio-orkestra. — 22. Glasovna napoved in poročila.

Sobota, 10. maja: 12.30 Reproducira glasba. — 13.30 Glasovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Viktor Pirnat: V dolini gradov. — 18. Koncert Radio-orkestra. — 19. Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 19.30 Ivan Martelanc: O reklami. — 20. Prenos iz Beograda. — 22. Glasovna napoved in poročila, lahka glasba.

Drugi programi

Sobota, 10. maja.

Beograd, 18. Koncert Radio-kvarteta. — 20. Koncert terceta. — 21. Koncert pevskega zbora. — Budapest: 12.05 Koncert vojaške godbe. — 17.30 Popoldanski koncert. — 19.30 Drama iz studija, nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 17.25 Komorna glasba. — 20. Koncert salzburskega zbornega združenja. — 21. »Dorothea«, opereta. — Milan: 19.15 Večerni koncert. — 20.30 Prenos opere, nato zabavna glasba. — Praga: 20. Ljudski koncert. — 21. Zabavni koncert. — Langenberg: 20. Veseli večer, nato plesna glasba. — 24. Jazz. — Rim: 17.30 Koncert orkestra. — 21.02 Koncert ali prenos opere. — Berlin: 20.30 Veseli večer, nato plesna glasba. — Toulouse: 19.30 Slagerji. — 20.25 Operetna glasba. — 21. Večerni koncert. — M. Ostrava: 16.30 Koncert. — 19.05 Ljudski večer. — 22.20 Orkestralni koncert.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Službo ali zaposlitev
na kakršnikoli graščini ali veleposestvu v Sloveniji išče mlad železn. uradnik s srednješolsko izobrazbo, več sloven., srbohrvaškega, nemškega in italijanskega jezika; mirnega in poštenega znataja, vajen vsakemu delu. Ponudbe na oglas. oddel. »Slov.« pod »Mirogoje«.

Dekle

stara 28 let, ki je že služila v župnišču, želi kaj primerne, najraje v župnišče. Vajena je hišnih in zunanjih del. Cenjene ponudbe se prsi na upravo »Slovenca« št. 5346.

Geodeta-praktikanta

sez poletje Vam preskrbi Akademski klub Geodetov, Ljubljana, univerza.

Službodobne

Razpisuje se služba cerkvenika in organista v Dolenjem Logatcu. Ponudbe na župni urad.

Vrtnarskega vajenca

sprejme s popolno preskrbo Ivan Bizovičar, vrtnarsko podjetje, Ljubljana, Kolesarjeva ulica 16.

Mizarsk. pomočnika

mlajšega, za splošna dela, sprejemem v trajno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Logar Franc, mizar, Železniki.

Vajenka

veseljem do šivanja sprejemem. — Naslov pove uprava »Slov.« št. 5361.

Vajenec

za manufakturno trgovino v Mariboru, s primerno šolsko izobrazbo, po možnosti sin železničarja, se takoj sprejme. — Informacije se dobe v Gospodarski poslovni v Mariboru, Aleksandr. 45.

Čevljar. pomočnika
mlajšega, za zbita dela, sprejme takoj Franc Dolinar, Puštal, pošta Škofja Loka.

Kmečko dekle

stara 20—30 let, vajena vsakega kmečkega dela, se sprejme. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5330.

Knjižgovodja

za takojšnji vstop se akceptira pri Ed. Suppanz, Pristava.

Fanta-tekača

sprejemem. Javiti se je pri Jugoslav. Siemens d. d., oddelek za šibki tok, Dunajska cesta 1b/III.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast. konc., Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugovavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Ženitbe

Poročiti želim

slovensko katoliško dekle 20 do 35 let, s kako domačijo brez dolga. Sem 40 let star, s 1000 dol. gotovine. Le resne ponudbe sprejema Frank F. Koren, 1838, So. Throop Str. Chicago, Ill. Amerika.

Stanovanja

Prazna soba

se takoj odda eni osebi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5328.

Stanovanje

2 sobno s pritliklinami, v hiši na Brinju se odda v najem s 1. junijem 1930. Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, Gledališka ul. 8.

Duhovnik išče v sredini mesta za takoj ali pozneje

stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in ostalimi pritliklinami. — Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Kompletno stanovanje«.

Vnajem

Mlin

navadni ali umetni, za kmečko mleto, na prometnem kraju, iščem v najem ali na račun. Ponudbe je poslati pod »Najemnika« št. 5231 na oglasni oddelek »Slovenca« v Ljubljani.

Glasba

Orgle-harmonije

izdeluje, popravlja — in uglašuje tudi klavirje po nizki ceni. Anton Dornič, izdel. orgel - Radovljica.

Širite »Slovenca«!

Posestva

Iščem vilo

v okolici Bleda in eno v okolici Rogaske Slatine s potrebno opremo za tri sobe in ostale pritlikline. Javiti treba na naslov: »Publicitas« d. d., Beograd, Kralja Milana št. 58 pod »Vila«.

Kupimo

Lokomobil

50—80 HP kupim takoj. Franc Jerko, Črnuče.

Bukova drva

prvovrstna, kupujem. — Ponudbe z označbo cene na »Drvara«, Zagreb, Menčetičeva 20.

Suhe smrčke

(mavrohe) - vsako, tudi najmanjšo množino - kupuje po 90 Din za 1 kg franko Ljubljana Sever & Komp., Ljubljana, Gospodarska cesta 5.

Prodamo

Telefonske aparate

rabljene, z elementi i. dr., ima napredaj »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani. Poizve se pri skladiščniku istotam.

Dieselmotor

30 HP, se prodaja po ugodni ceni. Vprašati na upravo »Slovenca« pod »Dieselmotor« št. 4158.

Elektromotorje

transformatorje — razne stroje — elektromaterijal — aparate — popolnoma tovarniško nove iz zaloge bivše firme »Transformator«, prodaja po znatno nižji ceni Vojnovič & Cie. Skladišče Ljubljana — Glince.

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki količini pri tvrdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilirija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, — tel. 28—20.

Puhasto perje

kg po 38 dinarjev razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica št. 82. Kemička čistilnica perja.

Obrt

Vezenje

nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj, najcenejše in najfiniješ Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Entlanje, azuriranje, predtiskanje takoj.

Hotel Tourist

(prej Sekovanič), Bled — na novo preurejen, priporočam gostom lepe sobe ter restavracijo s prvovrstno pijačo ter izborno kuhinjo. Lep senčnat vrt. Postrežba solidna. Cene zmernne.

100 kg

koruze

142 Din

Zdrava, suha, za mlev — prodaja proti gotovini JOS. BAHOVEC SV. JAKOBA NABREŽJE LJUBLJANA

Mlinarji!

Itz. prosa, ajda in ječmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24. Veletrgovina žita in moke.

Objava

Uprava državnih monopolov želi nabaviti potom direktnih ponudb električne ure za novo tobačno tovarno na Rdečem križu pri Nišu.

Rok za vlaganje ponudb je 31. maj 1930. Pogoji in podrobna pojasnila se morejo dobiti v pisarni industrijskega oddelka uprave državnih monopolov vsak delavnik od 10—12 dopoldne. Iz pisarne industrijskega oddelka I. M. br. 5485 z dne 15. aprila 1930. A. A.

Vreče.

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri tvrdki:

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Pri prehladu, gripi, influenci

nadrgnite dobro prsa — ledja — roke in noge z

ALGE

Temperatura pada, spanje je lahko in zdravo, čutite se kot

PREROJENI

V lekarnah in drogerijah 1 steklenica ALGE Din 16.—

Inserirajte v »Slovenca«!

»AVINAL« ozdravi pijančevanja!

Izdelek berlinskega lekarnarja Francka je edino sredstvo, ki pa je zdravju neškodljivo; z njim morete odvaditi pijančevanja, ne da bi sami kaj vedeli zato. Polno zahvalnic ozdravljenih. Cena 220 Din. Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo: N. POPOVIČ - BEOGRAD, Kolarčeva 7

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naša srčnoljubljena soproga, mamica, sestra in svakinja, gospa

Martina Olup

roj. Fele

soproga trgovca in posestnika

dne 8. maja po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto dne 10. maja 1930 ob 4 popoldne izpred hiše žalosti, Stari trg št. 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. maja 1930.

Žalujoča družina Olupova.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Nasha zlata stara mati, gospa

Frančiška Vidali

ki nam je od naše zorne mladosti posvetila vso svojo ljubezen in žrtvovala svoje srce do poslednjega utripa ter nam nadomestila naše prerano umrle otroke, je danes v sredo 7. maja 1930 ob pol 15, previdena s svetotajstvi za umirajoče, izročila svojo plemenito dušo Gospodu.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v petek 9. t. m. ob pol 16 izpred mrtvašnice splošne bolnice v Ljubljani. Blag ji spomin!

V Ljubljani, dne 7. maja 1930.

VERA omož. ULEPIČ, STANE, JOŠKO, MARJAN in VITAL SEUNIG.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Maurice Constantin Weyer:

25

Človek se sklanja čez svojo preteklost...

Ko sem prebudit Paula, je bil še vedno slep. Vendar je mogel zdaj zapaziti vsaj lahen sonč plamena. Imel je hudo mrzlico, ki sem jo skušal kurirati z lahkimi, zelo vročimi čajem. Medtem ko so se nad najinimi glavami pripogibal skeleti topolov stokaje v viharju, sem kahal bolniku juho iz pemnikana. Ni bila lahka stvar, da sem ga pregovoril zavžiti to zdravilo, kajti polagoma je postajal že apatičen. Nič več se ni upiral smrti.

Ali je imel bolečine? Zatrjeval je, da ne. A da se čuti slabega. Zatikaje se je šepetal o Madgi. Tedaj sem razumel, da leži tu os, in da ga more le ona rešiti smrti. Začel sem torej jaz govoriti o nji, na dolgo in z vso vnmemo.

»Če bi se ti poročil s Hannah, bi si bila svaka,« je menil radosten.

Prav, sem si mislil, izigram te. Danes mi še ne umreš! In sem mu dal še eno skodelico vroče juhe ter nekoliko s čajem pomešanega whiskyja. Potem sem ga pustil spati. A če sem hotel upati, da pri tem viharju rešim svojemu tovarišu življenje, sem si moral za tri dni in tri noči izbiti spanje iz glave. V ta namen sem si pripravil ogromno hrane in neprestano sem pil grenak čaj. Le od časa do časa sem si privoščil kratek čas dremanja, v trdnem prepričanju, da me neznana čuvaj v meni o pravem času predrami iz omame, da vržem nekaj polen na ogenj.

Pokoren zagonetnemu zakonu števila tri, je vihar tretjega dne proti večeru pojenjal. Od prejšnjega dne je Paul spet videl. Mrzlca je padla in drugega ni za-

pustila kot popolno hripavost. Zopet je imel dober tek. Sklenil sem, da ostanemo še dan na počitku.

Odjenzanje viharja sem porabil za lov. Dokler še traja v gozdu pokanje vej, so izgledi posebno ugodni. Komaj pol ure sem hodil, ko sem dospel do jase, ki je bila z vrhovi obkrožena in na grmičevju sem opazil, da so vsi konci na sveže odgrizeni, kakor s kleščami odčepnjeni. Sodil sem, da so losi v bližini. Zares — na vsakem mestu sem opazil, da je sneg shojen in razpraskan. To je moralo biti tik pred izbruhom viharja. Naslonil sem se ob topolovo deblo in prisluškoval v smeri vetra... Ze se je tihotapil mrak skozi drevje, in bilo je skoro gotovo, da se bodo živali prikazale kmalu, čim še nekoliko poneha veter, da se po dolgem postu temeljito napasejo. Moje pričakovanje ni bilo jalovo. Sum, ki sem ga začel v daljavi, je bil podoben ritmičnemu ploskanju ob veje in debela. Hitro sem se osvobodil svojih smuči in na hipno odločitev skočil do pasu v sneg. Nato sem si počasi, potihem delal pot v smeri, od koder je prihajal sum... Sum pa se je stopnjeval. Slišati je bilo tako, kakor da korakajo možje s težkimi butarami natovorjeni, po hosti. Nepremično sem stal, vedel, da se mi sum bliža in previdno sem slekel rokavico z desnice. Strela, kako me zapeče mrzlo jeklo v roko! A moral sem ubijati, ker sem moral živeti... Glej, iz polteme se pojavijo ogromne, kosmate glave brez rogov, z velikimi ušesi in nosnicami, iz katerih se dviga v paro spremenjena sapa: trije velikanski losi — komaj petindvajset korakov od mene. Ker sem stal točno pred njimi, me s svojimi ob straneh stojčimi očmi niso mogli videti. Počasi sem dvignil puško, nameril jo srednjemu na čelo — ter izprožil. Moja žival je še stala — nepremično. Potem pa se je ogromno telo streslo. Še nekaj nerodnih korakov naprej — en, dva, tri korake — kakor v pijanosti. Ta prizor je bil hkrati smešen in pretresljiv. V tretje ti

obstoji, nato se zgrudi kakor od strele zadeta in obleži z gobcem med kopiti. Še enega bi bil mogel ustreliti, morda celo oba; a preveč mi je pri sreči priroda, premovalo sem skvarjen, da bi ubijal zaradi ubijanja. Pustil sem ju.

Oškropljen s krvjo po licu sem se pozneje vrnil v kolibico, kajti napojil sem se ob vratni žili svoje žrtve, ki sem jo z enim mahom odprl — lepa, topla kri, ki je vrela z mehkim glugluglu — to vam je bilo čisto, toplo življenje, ki sem ga pil. Vsa losova življenjska sila se je tedaj pretakala vame. In plala mi je po žilah, bogata in čvrsta. Zanelil sem ogenjček, nato sem se počasi spravil nad losa. Skrbno sem izrezal srce, jetra in obisti — to bo za slavnostno večerjo — medtem ko sem istočasno žvečil košček sočnega surovega mesa s tako naslodo, da sem se ob tem zgrozil. Nato sem si natovoril okrog petindvajset funtov na ramo — čedno v košček kože povitih — in sem jih odnesel v tabor.

Ko sva povečerjala, sem se odpravil v bleščeči noči, v kateri je bilo slišati le zdaj pa zdaj pokanje dreves, žrtve mraza, s svojo pasjo vprego še enkrat k mrtvemu losu. Tam sem pustil pse, da so se dobro najedli, medtem ko me je grel skromen ogenjček po bedrih in po trebuhu... Volkovi so tulili naokoli, a moji psi so jim že tako odgovorili, da se niso upali v bližino.

Zdi se mi, da je bilo naslednjega dne zelo mraz, a midva nisva pazila na to. Dobro, sveže meso naju je napravilo neobčutljiva zoper mraz in zbudilo je v nama zopet preprost nagon gozdnega človeka. Bila je za naju nepopisna radost, da sva smela zopet jesti kolikor se nama je ljubilo. Bila sva nenasitna! O, blaženo zdravo življenje! In kadar sem bil zares sit, sem se vlegel in zaspal, kajti Paulu Durandu je bilo že odločno boljše.